BEZPŁATNY MAGAZYN ROLNIKÓW – TARGI – SZKOLENIA – WIADOMOŚCI BRANŻOWE

Rolniczy EXPRESS

NR 11-12, listopad-grudzień ISSN: 2353-6128 WWW.POMORSKI.INFO

Widać większe zainteresowanie i trochę lepszą sprzedaż.

MASZYNY SPRZEDAJĄ SIĘ TROCHĘ LEPIEJ

Po słabym pierwszym półroczu coś drgnęło na rynku maszyn rolniczych.

500 rolników spotkało się na Forum

Ogromnym zainteresowaniem cieszyła się II edycja Forum Rolniczego w Filharmonii Wejherowskiej. W konferencji wzięło udział ponad 500 rolników, w głównej sali filharmonii zabrakło nawet miejsca dla części słuchaczy. *str. 14*

Kultowy ciągnik już gotowy

Zakończył się remont kultowego ciągnika Ursus C451 - bohatera plakatów propagandowych z PRL-u. *str. 3*

Wybrano Piękną Wieś Pomorską 2014

Aż 140 wsi i 337 zagród z województwa pomorskiego brało udział w 21 edycji konkursu „Piękna Wieś Pomorska 2014". W kategorii "wieś" wygrała miejscowość Mściszewice (gmina Sulęczyno). *str. 16*

O agrobiznesie na kongresie w Toruniu

Ponad 100 osób – menedżerów gospodarstw rolnych i firm sektora agrobiznesu wzięło udział w premierowej edycji Europejskiego Kongresu Menadżerów Agrobiznesu.Spotkanie zorganizowano 18-19 listopada w Hotelu Rubbens&Monet w Łysomicach koło Torunia.

Celem kongresu było przybliżenie uczestnikom aktualnych kierunków zmian w europejskiej przestrzeni działania środowiska agrobiznesu.
-W tegorocznej edycji wśród ponad 100 uczestników – menadżerowie gospodarstw rolnych i firm sektora agrobiznesu mieliśmy przyjemność gościć prelegentów reprezentujących świat nauki, agrobiznesu, agencji rządowych w tym m. in.: dr Czesława Siekierskiego, orzewodniczącego Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Parlamentu Europejskiego, ing. Petr Marada, pracownika naukowego Departamentu Rolnictwa Żywności i Inżynierii Środowiskowej Uniwersytetu Mendel w Brnie, Davida Kinga, przedstawiciela European Landowners' Organization, Franka Stubbe, doradcę ds. naukowych i badań naukowych EIP+AGRI Komisji Europejskiej i Stéphane Gerard przedstawiciela spółki PRP Babinek – informuje Hanna Łowicka, dyrektor Związku Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych.
W ciągu 5 sesji tematycznych omówiono m. in.:
-Agrobiznes wczoraj i dzisiaj - wyzwania dla środowiska,
-Innowacje w rolnictwie - kreatywność, jako czynnik pozytywnych zmian,
-Perspektywa 2014-2020 - inteligentny rozwój z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju,
-Obrót ziemią w Polsce - mechanizmy kreowania polityki rolnej - wyzwania dla polskich gospodarstw rolnych,
-Perspektywy rozwoju towarowych gospodarstw rolnych w aspekcie wdrażania nowych instrumentów polityki rolnej 2014-2020.

Organizatorzy kongresu to Związek Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych i European Landowners' Organization (Europejska Organizacja Właścicieli Gruntów).
(GB)

fot. Materiały organizatorów

Na zdjęciu (od lewej) - Czesław Siekierski, przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Parlamentu Europejskiego i Waldemar Rolewski, prezes Zarządu Związku Pracodawców Rolnych w Warszawie

WYDAWNICTWO
NORDAPRESS P.P.H.U.,
ISSN: 2353-6128
Aleja Zwycięstwa 24,
80-219 Gdańsk,
tel./fax 58 736 16 92

REDAKCJA
redaktor naczelny - Piotr Ruszewski,
sekretarz redakcji - Grzegorz Bryszewski

OPRACOWANIE GRAFICZNE I SKŁAD
- ALFA SKŁAD Łukasz Bieszke

REKLAMA
- Rafał Laskowski
DYREKTOR HANDLOWY
tel. 791 980 155
- Aneta Sucharzewska,
tel. 796 944 155,
a.sucharzewska@expressy.pl
- Beata Stanałowska
tel. 791 764 155
b.stanalowska@expressy.pl

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych i zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów. Wydawca nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam.

Porozumienie w sprawie połowów

Polacy i Rosjanie porozumieli się, co do wielkości połowów leszcza i sandacza na wodach Zalewu Wiślanego.

Prowadzone w rozmowy dotyczyły także działań na rzecz odtwarzania zasobów wodnych Zalewu Wiślanego

Kwoty połowowe leszcza i sandacza na wodach Zalewu Wiślanego na 2015 r. ustalono podczas dorocznej Sesji Polsko-Rosyjskiej Komisji Mieszanej do spraw gospodarki rybnej, która zakończyła się pod koniec listopada w Olsztynie. Ustalono, że w przyszłym roku polscy rybacy mogą odłowić 160 ton leszcza i 100 ton sandacza. Wysokości kwot ustala się biorąc pod uwagę naukową ocenę stanu zasobów.

Prowadzone w Olsztynie rozmowy dotyczyły także działań na rzecz odtwarzania zasobów wodnych Zalewu Wiślanego oraz badań naukowych prowadzonych na tym akwenie. Omawiano również wspólnie opracowany projekt polsko-rosyjskiego transgranicznego planu gospodarowania zasobami węgorza, a także możliwości wspólnych działań na rzecz restytucji jesiotra w zlewni Morza Bałtyckiego.

Była to już czternasta Sesja Polsko-Rosyjskiej Komisji Mieszanej do spraw gospodarki rybnej. Delegacji rosyjskiej przewodniczył Maksim Buduratskij - przedstawiciel Federalnej Agencji Rybołówstwa, a delegacji polskiej Tomasz Nawrocki – dyrektor Departamentu Rybołówstwa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W skład delegacji rosyjskiej wchodzili także przedstawiciele rosyjskich instytutów naukowych oraz federalnej i lokalnej administracji rybackiej. Stronę polską reprezentowali również naukowcy z Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie, Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego w Gdyni, a także przedstawiciele Okręgowego Inspektoratu Rybołówstwa Morskiego w Gdyni.

Współpraca między Polską a Federacją Rosyjską w sprawach rybackich prowadzona jest w oparciu o zawartą w dniu 5 lipca 1995 roku umowę o wzajemnych stosunkach i współpracy w dziedzinie gospodarki rybnej pomiędzy rządem Rzeczypospolitej Polski, a rządem Federacji Rosyjskiej. Umowa ta przewiduje m.in. odbywanie cyklicznych spotkań polsko-rosyjskiej Komisji Mieszanej do spraw gospodarki rybnej, służących właściwemu zarządzaniu zasobami wód Zalewu Wiślanego, który jest akwenem podzielonym pomiędzy Polskę a Federację Rosyjską, a zarazem stanowi strefę graniczną między Unią Europejską a Federacją Rosyjską. **(MR)**

ZADZWOŃ DO NAS
tel. 796 944 155

Rozmowy polsko-irackie

Minister Marek Sawicki zaproponował skorzystanie z szerokiej oferty eksportowej polskich firm produkujących żywność i sprzęt dla rolnictwa

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi - Marek Sawicki spotkał się 20 listopda z zastępcą szefa Misji FAO w Jordanii (Program dla Iraku) Hilalem H. Mohammedem oraz z prezydentem Polsko-Kurdyjskiej Izby Handlowej Zaniarem Kamalem Namiqem i J.E. Ambasadorem Nadzwyczajnym i Pełnomocnym Republiki Iraku w Polsce Assadem Sultanem Abo Gulalem.

Tematem spotkania była możliwość pogłębienia polsko-irackiej współpracy dwustronnej w dziedzinie rolnictwa i rybołówstwa. Strona iracka poinformowała, że jest zainteresowana intensyfikacją współpracy naukowej, m.in. z polskimi instytutami naukowo-badawczymi, a także wymianą studentów. Po stronie irackiej istnieją również duże możliwości importu żywności.

Minister Marek Sawicki zaproponował skorzystanie z szerokiej oferty eksportowej polskich firm produkujących żywność i sprzęt dla rolnictwa. Zachęcał do udziału w imprezach targowo-wystawienniczych w celu zapoznania się z ofertą polskiego sektora rolnego. Rozmówcy podkreślali znaczenie współpracy izb handlowych i innych organizacji reprezentujących środowisko przedsiębiorców. **(GB)**

Spółdzielczość rolnicza tematem szkolenia

Sposoby tworzenia i rozwijanie grup producentów w formie spółdzielni rolniczych były tematem dwudniowego szkolenia, które zorganizowano w siedzibie PODR w Gdańsku. Spotkanie to efekt współpracy PODR z Krajową Radą Spółdzielczą.

Głównym celem szkolenia było podniesienia wiedzy i świadomości w zakresie potrzeby odbudowy spółdzielczości rolniczej i uzyskania jej właściwego miejsca w gospodarce kraju. W trakcie spotkania poruszono tematy z zakresu spółdzielczości rolniczej w Polsce, w Europie oraz wybranych krajach świata, funkcjonowania rynku rolnego, grup producentów rolnych w tym rozwoju spółdzielczości branżowej, prowadzenia działalności gospodarczej i finansowej spółdzielni. Odbiorcami szkolenia byli producenci rolni, przedstawiciele spółdzielni, członkowie i potencjalni założyciele grup producentów rolnych oraz osoby zatrudnione w rolnictwie.

W ostatnich latach liczba nowotworzonych grup producentów w formie spółdzielni systematycznie rośnie. W połowie 2014 r. w Polsce działało około 430 spółdzielczych grup producentów rolnych - trzody chlewnej, ziarna zbóż i/lub nasion roślin oleistych, drobiu, ale także mleka i bydła mięsnego oraz blisko 30 spółdzielczych grup i organizacji producentów owoców i warzyw. **(BG)**

fot. PODR Gdańsk

ARR Agencja Rynku Rolnego

Dzięki środkom otrzymanym
za pośrednictwem Agencji Rynku Rolnego
w ramach Programu Rozwoju Obszarów
Wiejskich na lata 2007-2013
Wytwórcza Spółdzielnia Pracy „Społem"
zwiększyła sprzedaż
Majonezu Kieleckiego o 100%

Jeżeli działasz w formie grupy producentów
i wytwarzasz produkty w ramach systemów jakości...

INTEGROWANA PRODUKCJA

QMP-DOBRA WOŁOWINA

... to już wkrótce będziesz mógł skorzystać
ze wsparcia do prowadzenia działań promocyjnych
i informacyjnych, dostępnego w ramach Programu
Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

www.arr.gov.pl

Agencja Rynku Rolnego
00-400 Warszawa ul. Nowy Świat 6/12
Telefoniczny Punkt Informacyjny 22 661-72-72

ARR Agencja Rynku Rolnego

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie"
Publikacja opracowana przez Agencję Rynku Rolnego. Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach
Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013
Instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

ZADZWOŃ DO NAS
tel. 796 944 155

Spada cena mleka. W Polsce i na świecie

Najnowsze dane GUS wskazują na utrzymywanie się spadkowej tendencji cen skupu mleka, na którą oprócz niekorzystnej koniunktury na rynkach zagranicznych nakłada się duży wzrost podaży mleka w kraju. W rezultacie w październiku dostawcy otrzymywali przeciętne 124,38 zł za 1 hl surowca, tj. mniej o 0,2 proc. wobec poprzedniego miesiąca. Nie jest to duża obniżka, ale trzeba pamiętać, że o tej porze roku mleko w skupie na ogół drożało - podali analitycy Banku BGŻ.

Od początku roku ceny mleka spadły o ponad 20 proc. i są o 13 proc. niższe w relacji rocznej. Nadal jednak jest to poziom o prawie 6 proc. wyższy od średniego, notowanego w październiku w ciągu ostatnich pięciu lat.

Co ciekawe w kilku województwach odnotowano wzrosty cen skupu. Największe - sięgające 1 proc. w relacji miesięcznej do 120,84 zł/hl - w regionie charakteryzującym się dotychczas jednymi z najniższych cen, podkarpackim. Ponadto więcej za mleko płacono w województwach wyspecjalizowanych w jego produkcji - podlaskim i warmińsko-mazurskim - wzrost odpowiednio o 0,3 proc. m/m do 130,08 zł/hl oraz o 0,6 proc. do 127,20 zł/hl.

-Bardzo prawdopodobne, że w grudniu ceny mleka tradycyjnie nieznacznie wzrosną, natomiast w I kwartale 2015 r. ponownie będą przeważały lekkie tendencje spadkowe. Poprawa sytuacji przewidywana jest na przełom II i III kwartału 2015 r - przewidują analitycy Banku BGŻ.

Spadkowe tendencje cen skupu utrzymują się także na rynkach światowych. Według danych LTO Nederland, średnia cena oferowana przez wybrane mleczarnie w Europie we wrześniu br. sięgnęła 37,47 euro/100 kg (około 157 zł/hl) i była o prawie 6 proc. (2,16 euro/100 kg) niższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Obniżki odnotowano w większości krajów UE - podali analitycy Banku BGŻ.

Spadkowe tendencje cen skupu utrzymują się także na rynkach światowych. Według danych LTO Nederland, średnia cena oferowana przez wybrane mleczarnie w Europie we wrześniu br. sięgnęła 37,47 euro/100 kg (około 157 zł/hl) i była o prawie 6 proc. (2,16 euro/100 kg) niższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Obniżki odnotowano w większości krajów UE.Odmiennie sytuacja kształtuje się w USA, gdzie we wrześniu br. ceny skupu były o ponad 40% wyższe niż rok wcześniej, wynosząc 47,53 euro/100 kg. Jest to związane z umocnieniem dolara (tym samym ceny wyrażone w euro są wyższe), ale też wysokim popytem na artykuły mleczne w Stanach Zjednoczonych.

W Nowej Zelandii, Fonterra we wrześniu płaciła przeciętnie 26,86 euro/100 kg. Pierwsze sygnały płynące z unijnych mleczarni wskazują, że w kolejnych miesiącach 2014 r. utrzymają się spadkowe tendencje cen skupu mleka. **(GB)**

Spadkowe tendencje cen skupu utrzymują się także na rynkach światowych

SGB Kaszubski Bank Spółdzielczy

Kredyt gotówkowy

Dzięki kredytowi w Kaszubskim Banku Spółdzielczym...

...spełniasz **marzenia** i wygrywasz **kasę!**

*Przykład reprezentatywny: Całkowita kwota kredytu = 6 000 zł. Okres spłaty = 24 miesiące. Oprocentowanie kredytu = 12%. Wysokość opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie kredytu (odsetki, opłaty, prowizje i marże) prowizja: 240 zł; odsetki: 807,91 zł. RRSO = 17,22%. Miesięczna rata do spłaty: 292,94 zł. Całkowita kwota do zapłaty = suma całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu: 7 047,91 zł
Promocja trwa od 3.11.2014 r. - 31.12.2014 r.

www.bank-kaszubski.pl

ZADZWOŃ DO NAS
tel. 796 944 155

Maszyny sprzedają się trochę lepiej

Po słabym pierwszym półroczu, w którym liczba rejestracji ciągników była o 7 procent niższa niż w analogicznym okresie w roku ubiegłym, coś drgnęło na rynku maszyn rolniczych. Widać większe zainteresowanie i trochę lepszą sprzedaż. Ale boomu nie będzie – mówią dealerzy maszyn.

Sukcesywny spadek sprzedaży maszyn rolniczych w Polsce ma miejsce od ponad trzech lat. Eksperci jako powody tej sytuacji wskazują między innymi kończące się dotacje unijne i niskie ceny skupu płodów rolnych, co ma miejsce także poza naszym krajem. Sytuacja nad Wisłą w dużym stopniu pokrywa się ze spadkiem sprzedaży całego rynku Unii Europejskiej.

We wrześniu na rynku ciągników rolniczych doszło do znacznego ożywienia, nader niespotykanego dla tego okresu. Zarejestrowano 1191 maszyn, to jest o 184 sztuki więcej niż miesiąc wcześniej. I jest to zarazem wynik aż o 21 procent lepszy niż w tym samym miesiącu ubiegłego roku.

Powodów zaistniałej sytuacji można szukać we wchodzącej w życie w październiku nowej normie emisji spalin, która mogła doprowadzić do wycofania z rynku niedostosowanych do niej ciągników. Była to więc ostatnia okazja, by nabyć nowe maszyny niespełniające tych wymogów.

Jak wynika z informacji monitorującej rynek rolniczy agencji Martin & Jacob, na rynku polskim nadal dominują firmy New Holland, John Deere i Zetor – we wrześniu posiadały łącznie 42,5 procent udziałów w sprzedaży ciągników. Do tej pierwszej marki, nieodmiennie szczycącej się mianem lidera, w dalszym ciągu należy 18,6 procent rynku. W pierwszym miesiącu jesieni najpopularniejszym modelem po raz kolejny był wszakże traktor Kubota L5040. Maszyna ta, inaczej

niż kolejne pod względem sprzedaży w analizowanym okresie, spełnia nowe normy.

Niemrawo, ale ruszyło

Według Waldemara Kondrackiego, dyrektora handlowego firmy Ulenberg i dealera ciągników Claas sprzedaż delikatnie się zwiększyła, ale nie w każdym segmencie.

– Na tę chwilę ruszyła sprzedaż maszyn, które są przedmiotem umów z Agencją Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa. Tych maszyn, które są premiowane. A premiowane są teraz maszyny zielonkowe, prasy, ciągniki. Obecny okres był bardzo dobry, jeśli chodzi o sprzedaż maszyn, zwłaszcza kombajnów i ciągników. W tej chwili trochę zmieniły się priorytety.

Zwiększenie sprzedaży ciągników odnotował również Jacek Bednarek z firmy Agroma Malbork. Zapytany, czy sprzedaż wzrosła, odpowiedział:

– Wzrosła, ale niemrawo – podkreśla nasz rozmówca. – Jest większe zainteresowanie, widać, że coś się dzieje.

Zdaniem przedstawiciela Agromy było to możliwe dzięki kredytom resztkowym, jak nazywają je klienci.

– Jest większy ruch na ciągnikach. Co do innych maszyn, w zasadzie niewiele się dzieje – dodaje Jacek Bednarek.

Bez dopłat sprzedaż spadnie

Nie we wszystkich firmach z branży można jednak usłyszeć o większej sprzedaży. Józef Bauer z puckiego

oddziału firmy Agripel oraz Czesław Odya z F.H.U. Agros na pytanie o jakikolwiek wzrost sprzedaży odpowiadali przecząco.

– Wszyscy czekają na kolejną część dofinansowania unijnego, sprzedaż więc zamarła – uważa Józef Bauer. – W tej chwili największym zainteresowaniem cieszą się maszyny „ekologiczne": opryskiwacze z komputerami z dokładnością oprysku, wozy asenizacyjne z aplikatorami, rozrzutniki obornika – bo to jest – mulczery, siewniki do siewu uproszczonego, siewniki do poplonu…

Ogólnie jednak, z perspektywy przedstawiciela Agripela, na rynku panuje mocny zastój. Lecz nawet ci dealerzy, którzy odnotowali wzrost liczby transakcji, nie popadają w zbytni optymizm. Podkreślają, że w tej branży wiele zależy od tego, czy klienci dysponują akurat funduszami z dotacji.

– Sprzedaż wzrosła, bo ARiMR realizuje właśnie wypłatę dopłat z tytułu pomocy. Jeżeli to będzie przyhamowane, sprzedaż automatycznie spadnie – dodaje Waldemar Kondracki, dyrektor handlowy firmy Ulenberg.

Boomu nie będzie

Jak zapowiada się więc sprzedaż maszyn na najbliższe miesiące i na cały nachodzący rok?

Waldemar Kondracki tłumaczy, że trudno wyrokować, a problem jest złożony.

– Wszystko zależy generalnie od ceny zbóż. Jeżeli ceny zbóż będą spadać, będzie słaby rok dla branży – mówi.

Podobnie Jacek Bednarek nie chce stawiać diagnozy. Za główny czynnik decydujący o wzroście lub spadku sprzedaży uznaje dotacje.

– Klienci są nauczeni kupować w oparciu o kredyty, o jakiekolwiek dopłaty. Czekają na nie, bo im się należą – podkreśla Jacek Bednarek.

– Myślę, że boomu nie będzie – uważa natomiast Józef Bauer. – Chyba że coś z nowych środków, coś z dołu się przeznaczy, a ludzie będą znowu chodzić i szukać – dodaje z nutą optymizmu. **Grzegorz Dziegelewski**

Kultowy ciągnik już gotowy

Zakończył się remont kultowego ciągnika Ursus C451 - bohatera plakatów propagandowych z PRL-u i narzędzia pracy pierwszej traktorzystki PRL. Odrestaurowaną w Zespole Szkół Rolniczych w Rusocinie maszynę po raz pierwszy pokazano publiczności przed budynkiem Starostwa Powiatowego w Pruszczu Gdańskim. Prezentacja pojazdu połączono z obchodami Narodowego Święta Niepodległości.

Pojazd, który przez ostatnie kilkadziesiąt lat rdzewiał na cokole na terenie szkoły w Rusocinie był jednym z ostatnich takich maszyn zachowanych w północnej Polsce. Na pomysł remontu ciągnika wpadli -Bartosz Gondek, historyk, dziennikarz motoryzacyjny i entuzjasta dawnej motoryzacji oraz Marcin Tymiński, rzecznik pomorskiego konserwatora zabytków. Prace przy renowacji pojazdu trwały ponad rok, a dużą ich część wykonali uczniowie szkoły w Rusocinie w ramach godzin lekcyjnych. Ursus C45/C451 to pierwszy polski ciągnik rolniczy. Produkcja tego pojazdu, opartego na konstrukcji niemieckiego ciągnika Lanz Bulldog, rozpoczęła się w 1947, zakończyła zaś w 1965

rokuOdrestaurowany traktor jest kultową maszyną - wykorzystango go bowiem na słynnych socrealistycznych plakatach propagandowych PRL: „Kobiety na traktory" i „Młodzieży – naprzód do walki o szczęśliwą socjalistyczną wieś polską".

Energetyczne spotkanie dla rolników

„Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarstwie rolnym" to temat konferencji zorganizowanej przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku. Spotkanie miało miejsce 4 listopada w Lubaniu k. Kościerzyny - w miejscu, w którym już wkrótce powstanie Pomorskie Centrum Innowacji Energetycznych.

Celem spotkania było nauczenie rolników poszukiwania alternatywnych źródeł energii.
-Chcemy podpowiedzieć rolnikom, w jaki sposób będą oni mogli, przy wykorzystaniu mało-skalowych, odnawialnych źródeł energii zmniejszyć koszty produkcji w swoich gospodarstwach rolnych-podkreślał Aleksander Mach, dyrektor PODR w Gdańsku.
Drugim prelegentem spotkania był przedstawiciel firmu Hewalex, Robert Talarek, który opisał możliwości pozyskiwania energii w gospodarstwach domowych z takich źródeł jak: systemy solarne i pompy ciepła. Władysław Cymski z Rolmechu przedstawił natomiast sposoby wykorzystania farm fotowoltaicznych w produkcji energii elektrycznej oraz wskazał możliwości zagospodarowania nadwyżek energii uzyskanej w ten sposób.
O projektach małych elektrowniach wiatrowych i najczęściej popełnianych błędach przy ich planowaniu oraz budowie mówił kolejny prelegent Michał Mrozowski z Wiatrometr PL.
Na zakończenie konferencji pracownicy Instytutu Maszyn Przepływowych PAN -dr hab. Adam Cenian, dr inż. Robert Aranowski oraz mgr inż. Bartosz Pietrzykowski przestawili projekt aktualnie budowanej w Lubaniu biogazowni rolniczej. Biogazownia ma oferować łączną moc elektryczną 40 kW i stać się częścią (razem z elektrownia wiatrową, składająca się z 3 wiatraków o mocy 1-2 kW, 5-6 kW, 10-12 kW, instalacją geotermalną – pompą ciepła i panelami fotowoltaicznymi o mocy do 40kW) Pomorskiego Centrum Innowacji Energetycznych, który powstanie w Lubaniu. (GB)

Cydr odnotował w czterokrotny

Ustalenie odrębnej stawki podatku akcyzowego na cydry i perry, co pozwoliło kolejnym rodzimym firmom z sukcesem wejść na polski rynek. Od tego momentu popularność cydru nieprzerwanie rośnie, a jego spożycie, do października 2014 r. jest już ponad 4- krotnie wyższe niż w roku ubiegłym.

-Cydr to produkt z potencjałem- lekki, świeży i naturalny. Produkowany z tego, co mamy najlepsze i w dużej ilości – polskich jabłek – mówi Elżbieta Pawłowska, Dyrektor Biura Polskiej Rady Winiarstwa.
Nic, zatem dziwnego, że kategoria cydrów tak prężnie się rozwija. Rok 2013, sprzedażowo został zamknięty z wynikiem 2 mln l. Obecnie do października 2014 r. jest to już ok. 8, 5 mln l i jak prognozują eksperci to dopiero początek.
– Docelowo dojrzały rynek cydru może osiągnąć poziom 90 mln l rocznie (2, 4 l per capita), co jest wielkością realistyczną, gdyż oznacza wzrost konsumpcji na jednego mieszkańca do poziomu przybliżonego konsumpcji w Hiszpanii czy Francji, a nie w państwach będących liderami rynku, takich jak Finlandia, Irlandia lub Wielka Brytania – komentuje Andrzej Sadowski, ekspert Centrum Adama Smitha. Osiągnięcie pułapu 90 mln l i dogonienie Europy Zachodniej jest możliwe w ciągu najbliższych 5 lat, pod warunkiem jednak, że cydr otrzyma określone wsparcie ze strony Państwa.
– Krokiem w dobrą stronę, dla rozwoju rynku było ustalenie odrębnej stawki akcyzowej na cydry i perry. Teraz powinno to zostać uzupełnione przez inne zmiany regulacyjne, które umożliwiłby przedsiębiorstwom i sadownikom normalne działania marketingowe oraz podejmowanie racjonalnych decyzji inwestycyjnych i rynkowych wzmacniających tę gałąź przemysłu rolno- spożywczego- dodaje Andrzej Sadowski. Chodzi tu przede wszystkim o przyznanie cydrom prawa do reklamy i promocji. Producenci zgodnie twierdzą, że tylko dzięki temu będzie można zbudować odpowiedniej wielkości rynek, który pozwoli czerpać, z produkcji cydru

▲ Cydr cechuje niska cenowa elastyczność popytu

tym roku wzrost sprzedaży

Fot. materiały prasowe

O gospodarczym potencjale polskich cydrów dyskutowano na specjalnym spotkaniu w Ministerstw Rolnictw i Rozwoju Wsi

maksimum korzyści gospodarczych. A tych jest wiele.

Cydr daje szeroki wachlarz możliwości, których do tej pory nie było i pozytywnie oddziałuje na różne segmenty gospodarki. Dla branży sokowniczej, jak mówi Julian Pawlak, prezes KUPS oznacza poszerzenie asortymentu o nową kategorię produktową. Dla sadowników z kolei stanowi ważne źródło zagospodarowania polskich jabłek. Wedle, bowiem szacunków prognozowane 90 mln l cydru pozwoli wykorzystać dodatkowo 100 tys. ton jabłek, co jak podkreśla Mirosław Maliszewski, prezes Związku Sadowników RP, w momentach załamania rynku może stanowić nieocenioną pomoc nawet dla kilku tysięcy rodzimych gospodarstw. W sadownictwie cydr pozwala również wykorzystać potencjał starszych upraw jabłoni, a także odmian mało popularnych w bezpośredniej konsumpcji. Wspiera on również rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Zgodnie, bowiem z ustawą winiarską z 2011 r. każdy, kto posiada 1 hektar może wyprodukować, rozlać i sprzedać do 10 tys. litrów rocznie. Oznacza to możliwość pojawienia się na rynku cydrów lokalnych i regionalnych. Wraz z rosnąca popularnością cydrów mogą one stanowić wizytówkę regionów swojego pochodzenia i promować je na cały kraj. Tak jak na świecie istnieje enoturystyka, tak w Polsce można by wykreować cydroturystykę.

-CYDR TO PRODUKT Z POTENCJAŁEM - LEKKI, ŚWIEŻY I NATURALNY

Tworząc kulturę picia cydru i budując silne krajowe marki, oparte na tradycji produkcji oraz wysokiej jakości surowcu posiadamy wszelkie atuty do tego, aby podbić rynki zagraniczne i uczynić z cydru rozpoznawalną i znaczącą polską marką na świecie. A wszystko to z korzyścią dla budżetu Państwa. Cydr cechuje, bowiem niska cenowa elastyczność popytu, co w kategoriach rynkowych oznacza znaczną stabilność konsumpcji, a co za tym idzie stabilne przychody do budżetu Państwa. **(PR)**

Rynek zbóż: mniejsze

Światowe zbiory żyta w sezonie 2014/15 mogą być o 6 proc. mniejsze niż w sezonie poprzednim.

Produkcja zbóż na świecie, w UE i w Polsce w sezonie 2014/15 ma być bardzo wysoka, w wielu przypadkach rekordowa. Zbiory pszenicy mają być rekordowe w przypadku świata, UE i Polski. UE i Polska mają zanotować rekordowe zbiory zbóż ogółem, a Unia również rekordowe zbiory kukurydzy. Na tym tle wyjątkowo wygląda sytuacja na rynku żyta, którego ma być mniej niż w ubiegłym roku zarówno w skali świata, jak i UE oraz Polski - podali analitycy Banku BGŻ. Światowe zbiory żyta wg Departamentu Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) w sezonie 2014/15 mogą wynieść 14,8 mln t, czyli o 6 proc. mniej niż w sezonie poprzednim. Kraje UE-28 mają zebrać 8,8 mln t, tj. o 13 proc. mniej niż w 2013 r. Komisja Europejska (KE) szacuje, że tegoroczne zbiory żyta w UE-28 będą jeszcze mniejsze i wyniosą 8,47 mln t, czyli o 16 proc. (1,62 mln t) mniej niż w 2013 r. Na tak dużym spadku zaważył znacznie mniejszy areał zbiorów.

Według październikowych szacunków bilansów zbóż KE, powierzchnia uprawy żyta w 2014 r. obniżyła się o 19,5 proc. do 2,10 mln ha. Mniejszy areał przeznaczony pod zasiewy żyta był rezultatem niskich cen tego rodzaju zbóż w poprzednich dwóch sezonach. Z kolei według tego samego źródła przeciętne plony żyta w UE-28 w br. wyniosły 4,0 t/ha wobec 3,9 t/ha w roku ubiegłym. Co zaskakujące, Wspólne Centrum Badawcze (JRC) podległe KE i zajmujące się m.in. prognozowaniem plonów, twierdzi w swoim październikowym raporcie, że tegoroczne plony wyniosły 3,71 t/ha wobec 3,97 t/ha w roku 2013. Oznacza to spadek o 6,4 proc. Warto jednak zauważyć, że w ubiegłym roku przeciętne plony żyta w UE były wyjątkowo wysokie. Dlatego mimo

Pomoc dla producentów cebuli,

Około 32 tys. producentów cebuli, kapusty lub jabłek otrzyma pomoc na kwotę ok. 90 mln zł od Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

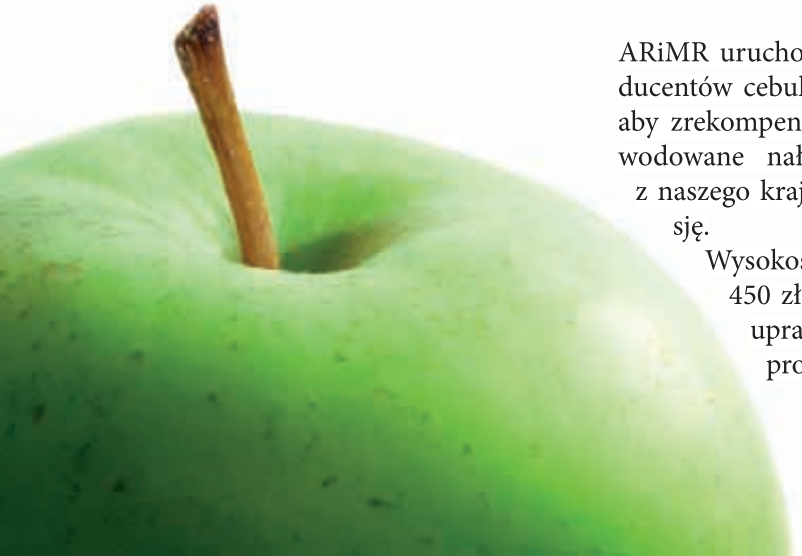

ARiMR uruchomiła pomoc dla producentów cebuli, kapusty czy jabłek, aby zrekompensować im starty spowodowane nałożeniem na towary z naszego kraju embarga przez Rosję.

Wysokość wsparcia wynosi: 450 zł na 1 ha powierzchni upraw cebuli lub kapusty prowadzonych w 2014 r. i 800 zł na 1 ha powierzchni owocujących w 2014 r. sadów jabłoniowych.

Wsparcie to będzie wypłacane jako tzw. pomoc de minimis w rolnictwie. Oznacza to, że maksymalna kwota rekompensat wypłaconych w jej ramach, w ciągu trzech ostatnich lat, nie może być wyższa niż równowartość 15 tys. euro.

Udzielanie takiej pomocy umożliwia przyjęcie i podpisaniu 4 listopada 2014 r. znowelizowanego rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji

zbiory żyta

spadku w relacji rocznej, plony tegoroczne są wciąż o 7,3 proc. wyższe niż przeciętnie w poprzednich pięciu sezonach, kiedy wyniosły 3,46 t/ha.

Produkcję żyta w 2014 r. w naszym kraju, GUS szacuje na 2,77 mln t, tj. aż o 17,4 proc. (0,58 mln t) mniej niż w ubiegłym roku. Wynik ten był wypadkową spadku powierzchni uprawy o 25 proc. do 0,9 mln ha oraz wzrostu przeciętnych plonów o 10,1 proc. do 3,15 t/ha. Z kolei JRC szacuje, że plony w Polsce były w tym roku o 1,0 proc. niższe niż w ubiegłym.

Wśród unijnych producentów żyta liczą się tak naprawdę tylko Polska i Niemcy. Wg JRC u naszych zachodnich sąsiadów plony w bieżącym roku wyniosły 5,58 t/ha i były wyraźnie niższe niż w 2013 r. (spadek o 6,7 proc.), choć jednocześnie o 6,5 proc. wyższe niż w poprzednich pięciu sezonach. Produkcję przekraczającą 200 tys. t w 2013 r. notowały jeszcze Dania, Hiszpania i Austria. W tej grupie dwa pierwsze kraje doświadczyły w bieżącym roku głębokiego spadku plonów, jeszcze większego niż przeciętnie w całej UE, natomiast Austria miała nieco wyższe plony niż przed rokiem.

-Jak widać, trudno na dzień dzisiejszy powiedzieć, jakie były przeciętne plony żyta w UE i w Polsce. Niemniej jednak, jeśli szacunki różnych instytucji (KE, JRC, GUS) zostaną uspójnione i tak, ze względu na niższy areał uprawy, będą oznaczały mniejszą produkcję żyta niż w 2013 r -podkreślają analitycy BGŻ.

Sytuacja podażowa powoduje, że poprawia się relacja cen żyta do innych zbóż. Żyto jest jednym z dwóch głównych rodzajów zbóż (obok owsa), które w Polsce w bieżącym sezonie jest droższe niż w ubiegłym. Przeciętna cena żyta konsumpcyjnego w okresie sierpień-październik była o 5 proc. wyższa niż przed rokiem. W tym czasie przeciętnie pszenica konsumpcyjna była o 34 proc. (171 zł/t) droższa od żyta konsumpcyjnego, podczas gdy w analogicznym okresie przed rokiem o 51 proc. (242 zł/t). Różnica pomiędzy ceną pszenicy i żyta będzie nadal malała. Uważamy, że zbiory w 2015 r. będą jeszcze mniejsze niż w 2014 r., co spowoduje dalsze umacnianie się cen – przewidują analitycy banku BGŻ.

(GB)

kapusty i jabłek

niektórych zadań ARiMR. Rozporządzenie to weszło w życie z dniem opublikowania go w Dzienniku Ustaw.

Producenci jabłek lub kapusty, którzy ponieśli straty z powodu nałożenia przez Rosję embarga na polskie towary, mogą otrzymać wsparcie także w Agencji Rynku Rolnego. Rolnicy czy inni przedsiębiorcy, którzy skorzystają z oferty ARR nie mogą otrzymać takiej pomocy do tych samych powierzchni upraw z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Jeżeli rolnik posiada np. 5 ha z których uprawy (cebula, kapusta czy jabłka) przeznaczone są na sprzedaż i złożył wniosek do ARR o przyznanie pomocy do 2,5 ha, wówczas o wsparcie z ARiMR może ubiegać się do pozostałych 2,5 ha. Ważne jest, aby wnioski nie dotyczyły pomocy do tej samej powierzchni upraw. **(GB)**

Debata o rolnictwie

W sali konferencyjnej Hali Olivia w Gdańsku zorganizowano konferencję pt. „Perspektywy Rozwoju Rolnictwa Ekologicznego w latach 2014 -2020", której organizatorem był Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku.

Pierwszą prelekcję przedstawiła Jolanta Merchel, główny specjalista ARiMR w Kartuzach. Nosiła ona tytuł „Kierunki rozwoju i wsparcia dla rolnictwa ekologicznego w ramach PROW na lata 2014 – 2020" i dotyczyła propozycji programowych w nowym okresie finansowania PROW.
Inspektor Pomorskiego Wojewódzkiego IJHARS – Andrzej Ickowski zaprezentował natomiast dynamikę rozwoju rolnictwa ekologicznego w województwie pomorskim na tle całego kraju. Przedstawił również nowe wzory formularzy dotyczących produkcji ekologicznej, zwierzęcej i roślinnej.
Andrzej Czubała, prezes Jednostki Certyfikującej AgroEko Sp. z o.o. nakreślił idee rolnictwa ekologicznego. Wyjaśnił i omówił przyczyny najczęstszych problemów, na jakie można się natknąć w procesie certyfikacji produktów ekologicznych.
Aleksander Ziemniewicz, przedstawiciel koła naukowego Strateg Uniwersytetu Gdańskiego, przedstawił nowe możliwości dystrybucji wytworzonych produktów ekologicznych. Jako przykład takiego działania zaprezentował cyklicznie odbywający się przy Hali Olivia „Gdański Bazar Natury", na którym co czwartek wystawiają się lokalni rolnicy ze swoimi produktami do sprzedaży.
W czasie trwania bazaru odbył się pokaz kulinarny zorganizowany przez Agencję Rynku Rolnego przy współpracy z Polskim Stowarzyszeniem Kucharzy. Uczestnikom konferencji oraz wystawcom zaserwowano potrawy z regionalnych produktów ekologicznych. Jedną ze specjałów była zupa z dyni a także dorsz po gdańsku. **(GB)**

500 rolników spotkało się na Forum

Ogromnym zainteresowaniem cieszyła się II edycja Forum Rolniczego w Filharmonii Wejherowskiej. W konferencji,wzięło udział ponad 500 rolników, w głównej sali filharmonii zabrakło nawet miejsca dla części słuchaczy.

Fot. Grzegorz Bryszewski

Forum Rolnicze cieszyło się ogromnym zainteresowaniem rolników

Forum Rolnicze miało formę debaty na temat rolnictwa i obszarów wiejskich województwa pomorskiego. Pierwsza prelekcja Czesława Elżanowskiego, członka zarządu województwapomorskiego opisywała specyfikę rolnictwa w województwie i wskazywała działania Samorządu Województwa Pomorskiego w tym zakresie.

O 20 latach działalności Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa mówił natomiast Andrzej Gross, prezes ARiMR. Kolejna z prelekcji poświęcona została działaniom Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Gdańsku. Aleksander Mach, dyrektor PODR opisywał najnowsze inwestycje, które pomogą pomorskim rolnikom.
- Powołaliśmy do życia sieć 40 gospodarstw obserwacyjno-pokazowych na terenie naszego województwa, stworzyliśmy Wojewódzkie Centrum Zintegrowanej Ochrony Roślin w Starym Polu, zakupiliśmy także dwie stacje meteorologiczny. Na razie obsługują one dwa modele chorobowe

ekologicznym

-zaraza ziemniaka i parch jabłoni, ale w przyszłym roku zamierzamy kupić 10 kolejnych stacji, które obejmą swym zasięgiem cały obszar województwa pomorskiego - informował szef gdańskiego PODR.
Wystąpienie Zenona Bistram,prezesa Pomorskiej Izby Rolniczej rozpoczęło się natomiast od komentarza do kontrowersyjnej wypowiedzi ministra Sawickiego na temat polskich rolników, gdzie pojawiło się określenie "frajerzy". Prezes PIR poprosił dr Kazimierza Plocke, sekretarza stanu w MRiRW o przekazanie swoich słów szefowi resortu.
- Jesteśmy oburzeni i zdegustowani wypowiedzią Ministra Rolnictwa i w tym miejscu chcielibyśmy podkreślić,że czujemy się równie mądrzy jak niemieccy rolnicy - podkreślił ZenonBistram. W dalszej części swojego wystąpienia prezes PIR tłumaczył, że popularny w Polsce pogląd mówił o tym, ze dla małych gospodarstw nie ma miejsca w kraju, a wrzeczywistości to jednak niewielkie i rodzinne gospodarstwa rolne stanowią istotną siłę polskiego rolnictwa.
Podczas II Forum Rolniczego w Wejherowie mówiono także o efektach wdrażania przez ARiMR Wspólnej Polityki Rolnej w województwie, dużym zainteresowaniem cieszyło się również wystąpienie wiceministra rolnictwa Kazimierza Plocke o ponownych możliwościach finansowania działalności rolniczej w ramach PROW 2014-2020.

ODZNACZENIA OTRZYMALI: MARIAN JÓZEF KLEIN, JERZY SZULC I ANDRZEJ CYMAN.

W trakcie Forum wręczono także medale „Zasłużony dla rolnictwa". Odznaczenia otrzymali: Marian Józef Klein, Jerzy Szulc i Andrzej Cyman.
Organizatorami PFR byli: Samorząd Województwa Pomorskiego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku a jednym zpatronów medialnych wydarzenia został magazyn „Express Rolniczy".

KRUS wypłaci także świadczenia za granicą kraju

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego może teraz wypłacać świadczenia przysługujące kombatantom i osobom represjonowanym na rachunek bankowy wpaństwie ich zamieszkania.

Wcześniej świadczenia były wypłacane na konto w Polsce lub osobie upoważnionej przez emeryta w naszym kraju. Sytuacja komplikowała się natomiast, gdy prawo do emerytury lub renty podlegało koordynacji na podstawie przepisów unijnych lub umów międzynarodowych. Emerytura trafiała wtedy nazagraniczny rachunek bankowy uprawnionej osoby, a świadczenie było wypłacane w Polsce.
- Obecnie Kasa może dokonywać transferu za granicę świadczeń dla kombatantów iosób represjonowanych osobom uprawnionym, zamieszkałym wpaństwach członkowskich Unii Europejskiej, Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu orazpaństw, zktórymi Polskę wiążą dwustronne umowy międzynarodowe ozabezpieczeniu społecznym - podkreśla KRUS w komunikacie.
Owe kraje to: Australia, Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Islandia, Kanada, Korea Płd., Liechtenstein, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Macedonia, Malta, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria Szwecja, Ukraina, USA, Węgry, Wielka Brytania i Włochy.
(GB)

Będą wybory do izb rolniczych

Wybory do izb rolniczych ustalono na dzień 31 maja 2015 r – poinformowała Krajowa Rada Izb Rolniczych IV Kadencji. Posiedzenie Krajowej Rady Izb Rolnicznych IV kadencji miało miejsce w listopadzie 5 listopada 2014 r. w Falentach k. Warszawy. W trakcie posiedzenia przyjęto dwie uchwały: nr 9/2014 w sprawie zarządzenia wyborów do walnych zgromadzeń izb rolniczych oraz nr 10/2014 w sprawie budżetu Krajowej Rady Izb Rolniczych na 2015 r.
Wybory do izb rolniczych ustalono na dzień 31 maja 2015 r. – podała KRIR w swoim biuletynie. **(GB)**

Wybrano Piękną Wieś

Aż 140 wsi i 337 zagród z województwa pomorskiego brało udział w 21 edycji konkursu „Piękna Wieś Pomorska 2014". W kategorii "wieś" wygrała miejscowość Mściszewice (gmina Sulęczyno, powiat kartuski), w kategorii „zagroda" laureatami zostali państwo Izabela i Janusz Bystron ze Sławek (gmina Somonino, powiat kartuski.

Organizatorzy konkursu to Województwo Pomorskie – Departament Środowiska i Rolnictwa i Sekretariat Regionalny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Województwa Pomorskiego oraz Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku. A najważniejszymi jego celami była ochrona i poprawa wartości krajobrazu przyrodniczego i kulturowego wsi a także podniesienie atrakcyjności wypoczynkowej obszarów wiejskich,

Konkurs przebiegał w dwóch kategoriach: „Wieś" i „Zagroda" i rozstrzygany był w trzech etapach: gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Z pierwszej kategorii (wieś) wyłączone były wsie z siedzibą gminy oraz laureaci I miejsc finałów wojewódzkich poprzednich 10 edycji konkursowych. W kategorii drugiej (zagroda) mogły brać udział zagrody rolnicze, w tym gospodarstwa prowadzące działalność agroturystyczną, z wyłączeniem kwater turystyki wiejskiej oraz laureatów I miejsc zdobytych w finałach wojewódzkich w poprzednich 10 edycjach konkursu.Na etapie gminnym do konkursu przystąpiło 140 wsi i 337 zagród.Komisje konkursowe z 15 powiatów zgłosiły do etapu wojewódzkiego 13 wsi i 14 zagród, z czego jedną zagrodę zdyskwalifikowano, ze względu na nie spełnianie wymogów regulaminowych.

KONKURS PRZEBIEGAŁ W DWÓCH KATEGORIACH: „WIEŚ" I „ZAGRODA" I ROZSTRZYGANY BYŁ W TRZECH ETAPACH: GMINNYM, POWIATOWYM I WOJEWÓDZKIM.

Zgodnie z regulaminem przyjętym przez Zarząd Województwa Pomorskiego Wojewódzka Komisja Konkursowa podczas oceny zgłoszonych wsi zwracała szczególną uwagę na ogólny wygląd, w tym estetykę, ład i porządek, dbałość o stan środowiska przyrodniczego, ochronę i kultywowanie dziedzictwa kulturowego oraz aktywizację i zaangażowanie mieszkańców na rzecz środowiska lokalnego.

W kategorii „wieś" przyznano 3 wyróżnienia oraz 3 nagrody. Laureatem trzeciego miejsca zostało Rekowo (gmina Bytów, powiat bytowski), na drugim miejscu znalazła się wieś Lalkowy (gmina Smętowo, powiat starogardzk), laureatem pierwszego miejsca została natomiast wieś Mściszewice (gmina Sulęczyno, powiat kartuski).

Nagrodę finansową w wysokości 30 000 zł, dyplom i tablicę informującą o przyznanym I miejscu wręczył marszałek Województwa Pomorskiego Mieczysław Struk, puchar ufundowany przez dyrektora Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Gdańsku wręczył Aleksander Mach, a dyplom i talon na zakup sadzonek roślin ozdobnych w dowolnie wybranych szkółkach ufundowany przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Gdańsku wręczył zastępca dyrektora Jerzy Fijas.

W kategorii „zagroda" przyznano 3 wyróżnienia oraz 3 nagrody. Laureatem trzeciego miejsca został Ireneusz Antonowicz z Marynowych (gmina Nowy Dwór Gdański, powiat nowodworski), na drugim miejscu znaleźli się państwo Dorota i Paweł Chamir-Gliszczyńscy z Nowego Barkoczyna (gmna Nowa Karczma, po-

Fot. PODR Gdańsk

Pomorską 2014

wiat kościerski), laureatami pierwszego miejsca zostali natomiast państwo Izabela i Janusz Bystron ze Sławek (gmina Somonino, powiat kartuski).
Nagrodę finansową w wysokości 5 000 zł i dyplom wręczył marszałek Województwa Pomorskiego p. Mieczysław Struk. Puchar ufundowany przez dyrektora Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Gdańsku wręczył p. Aleksander Mach, dyplom i talon na zakup sadzonek roślin ozdobnych w dowolnie wybranych szkółkach ufundowany przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Gdańsku wręczył zastępca dyrektora Jerzy Fijas, nagrodę ufundowaną przez Pomorska Izbę Rolnicza wręczył prezes p. Zenon Bistram. Wartościowy talon ufundował Związek Gmin Pomorskich, który wręczył prezes Błażej Kąkol.

Grzegorz Bryszewski

Zenon Bistram, prezes Pomorskiej Izby Rolniczej wręcza nagrodę laureatom pierwszego miejsca w kategorii "wieś" - Izabeli i Januszowi Bystron ze Sławek (po prawej). Obok stoją laureaci drugiego miejsca w tej kategorii - Dorota i Paweł Chamir-Gliszczyńscy z Nowego Barkoczyna

Spadnie spożycie jabłek w Rosji?

Mniejsza ilość jabłek dostępnych na rynku rosyjskim spowoduje spadek ich spożycia o 10 procent . Z uwagi na wprowadzone embargo, import tych owoców do Federacji może być o 20-30 proc. mniejszy niż w sezonie poprzednim wynosząc ok. 900 tys. t. - podali analitycy Banku BGŻ na podstawie danych USDA.

Do mniejszego spożycia jabłek skłaniać będą Rosjan prawdopodobnie wyższe ceny tych owoców w całym sezonie 2014/2015. Niemniej, obecnie notowania cen jabłek w rosyjskich marketach wskazują, że są one nawet niższe niż w analogicznym okresie w roku poprzednim. Wg portalu fruitinfo.com we wrześniu br. ceny w Moskwie były do 20 proc. niższe w relacji r/r. Na spadki cen oferowanych producentom jabłek wskazuje również portal Fruit Inform tłumacząc, że są one spowodowane przez dostatecznie wysoką produkcję w kraju i dość stabilne dostawy owoców z zagranicy. Oczekuje się natomiast, że ceny mogą istotnie wzrosnąć po nowym roku, gdy zmniejszeniu ulegną dostawy jabłek ze zbiorów krajowych, a rynek będzie funkcjonował w zdecydowanym stopniu w oparciu o jabłka importowane. Według niektórych oczekiwań, wzrost cen może być nawet dwukrotny (Russian Orchard Association).
Oczekiwany spadek importu do Rosji jest proporcjonalnie niewielki biorąc pod uwagę istotne znaczenie krajów Unii Europejskiej w dostawach jabłek na rynek rosyjski w poprzednich sezonach. USDA oczekuje jednak, że dzięki embargu większego znaczenia w imporcie do Federacji Rosyjskiej nabiorą inne kraje. Wśród potencjalnych dostawców wymienia się Serbię, Azerbejdżan, Chiny czy też Turcję. Można jednak oceniać, że import z tych krajów z pewnością nie pokryje całości potencjalnego popytu na te owoce, również w latach kolejnych. Rosja w długim okresie ma jednak plan uniezależnienia się od europejskich dostaw m.in. poprzez zwiększenie krajowej produkcji. Produkcja jabłek w Rosji wzrasta na przestrzeni ostatnich lat. Według Rosyjskiego Urzędu Statystycznego Rosstat w 2014 r. wynieść ma 1,55 mln t., tj. o 9,5 proc. więcej niż przed rokiem. Wzrostu zbiorów oczekuje się mimo zmniejszenia areału upraw (-1 proc.), co wynika z poprawy produktywności rosyjskich sadów. Obserwowany jednocześnie wzrost intensywności produkcji może przyczynić się do zwiększenia zbiorów również w kolejnych sezonach. **(GB)**

Gęsina w roli głównej

Promocja potraw z gęsiny była głównym celem jedenastej edycji Pikniku w Gęsniku. To wydarzenie zorganizowano przez Fermę Gęsi Dębogórze (w pobliżu Gdyni) miało miejsce 8 i 9 listopada na terenie fermy.

Kulinarne atrakcje pikniku zorganizowało Stowarzyszenie Kucharzy Polskich, które przygotowało dla publiczności pokazy kulinarne potraw tradycyjnych przyrządzanych z mięsa gęsiego. Uczestnicy pikniku mogli więc skosztować zupy brukwiowej na gęsinie, okrasy na żytnim chlebie z kiszonym ogórkiem oraz innych potraw z gęsiną w roli głównej.

Piknik miał także handlowy i regionalny charakter - podczas wydarzenia miała miejsce sprzedaż wyrobów z gęsiny oraz świeżych gęsi, zaprezentowano wystawę i sprzedaż produktów regionalnych z województwa pomorskiego oraz z innych województw (nalewki, oleje tłoczone na zimno, przetwory owocowe oraz wiele innych).

- Prawdziwą furorę zrobił nasz nowy produkt, czyli pierogi z gęsiny - mówi Karolina Kryszewska-Wójcik z Fermy Gęsi Dębogórze.

Organizatorzy pikniku zaprezentowali także pokazy artystyczne, a gość specjalny sobotniego dnia pikniku Agnieszka Fitkau-Perepeczko promowała w Dębogórzu swoją najnowszą kulinarną książkę.

Termin organizacji pikniku nawiązywał do Dnia Świętego Marcina obchodzonego 11 listopada. W Polsce to święto obchodzi się właśnie serwując gęsinę. **(GB)**

Spadek produkcji pszenicy

Mimo rekordowych światowych zbiorów pszenicy w bieżącym sezonie, niektóre ważne regiony jej produkcji notują wyraźne spadki. Tak jest chociażby w przypadku krajów Ameryki Północnej, które konkurują z krajami europejskimi o rynki zbytu w Afryce i na Bliskim Wschodzie - podają analitycy Banku BGŻ.

Według najnowszych szacunków Departamentu Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) produkcja pszenicy w Stanach i Kanadzie wyniosła w sezonie 2014/15 łącznie 82,6 mln t, czyli aż o 13,0 mln t (13,6 proc.) mniej niż w sezonie ubiegłym. Szacuje się, że zbiory w Kanadzie obniżyły się aż o 10,0 mln t do 27,5 mln t, a zbiory u południowych sąsiadów o 3,0 mln t do 55,1 mln t.

Warto jednak przypomnieć, że kanadyjskie zbiory w ubiegłym roku były wyjątkowo udane. Z kolei w przypadku Stanów Zjednoczonych rok 2014 był już drugim z kolei ze stosunkowo niskimi zbiorami pszenicy. Na skutek powyższych uwarunkowań, Kanada weszła w sezon 2014/15 z bardzo wysokimi zapasami początkowymi wynoszącymi 9,8 mln t, tj. o 4,7 mln t większymi niż rok wcześniej, a Stany z zapasami o 3,5 mln t mniejszymi na poziomie 16,0 mln t. **(GB)**

O produktach regionalnych na spotkaniu w Słupsku

Możliwości promocji i sprzedaży produktów regionalnych były tematem spotkania w słupskim oddziale PODR.

W programie konferencji znalazł się między innymi wykład Agnieszki Mróz – Przewodniczącej Stowarzyszenia Agroturystycznego „Pomorzanie i Kaszubi" orazKatarzyny Kotewicz – PODR/Gdańsk. Prelegentki przedstawiły uczestnikom zagadnienia związane z produktami tradycyjnymi i regionalnymi, które cieszą się coraz większą popularnością wśród konsumentów. Opisały jak ważne są podejmowane działania w naszym regionie mające na celu promocję i tworzenie produktów regionalnych. Zwracamy bowiem coraz większą uwagę na to, co jemy, na skład wybieranych produktów. Jesteśmy bardziej świadomi, jak ważne jest zdrowe żywienie. Ponadto Agnieszka Mróz podkreśliła iż wytwarzane produkty pomimo swej regionalności i tradycyjności, musza być jak wszystkie inne wytwarzane i wprowadzane do obrotu zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Drugą częścią konferencji było przedstawienie produktów regionalnych w naszym regionie.
Swoją ofertę przedstawił Pan Dariusz Cylupa – Prezes Powiatowego Związku Pszczelarskiego. Podkreślił jak ważnym czynnikiem przy odradzaniu się sił żywotnych człowieka oraz leczeniu chorób jest miód. Spotkaniu towarzyszyła degustacja produktów tradycyjnych oferowanych przez producentów regionalnych. Można było skosztować pieczywa ze Staropolskiej piekarni Państwa Chorąży, smalcu przygotowanego przez Panie z KGW – Bierkowo. **(GB)**

Rząd zapłaci za szkody wyrządzone przez dziki

Rolnicy dostaną odszkodowania za szkody wyrządzone w uprawach rolnych przez dziki. To efekt przepisów znowelizowanych w listopadzie przez rząd. Odszkodowanie będzie wypłacane w ramach pomocy de minimis.

Wypłacanie odszkodowań zakłada rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Producenci rolni otrzymają pomoc za szkody wyrządzone przez dziki w 2014 r. Straty oszacowano na 6,3 mln zł. Udzielana pomoc będzie miała charakter pomocy de minimis.
Stawka pomocy wyniesie 850 zł na 1 hektar powierzchni upraw rolnych uszkodzonych przez dziki. Pomoc finansowa dla jednego rolnika nie będzie mogła jednak przekroczyć kwoty o równowartości 15 tys. euro, przy czym limit ten będzie pomniejszony o kwotę pomocy de minimis udzielonej z jakiegokolwiek tytułu w rolnictwie w okresie ostatnich trzech lat. Będzie ona również pomniejszona o wysokość odszkodowania, jakie otrzyma rolnik na podstawie prawa łowieckiego.
Pomoc będzie przyznawana w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę rolnika. **(GB)**

Wirtualna

W najstarszej polskiej uczelni rolniczej, czyli w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie zorganizowano oficjalną premierę gry komputerowej Farming Simulator 2015.

Fot. Agnieszka Szumańska/SGGW

Organizatorzy premiery przygotowali 10 stanowisk do gry a każda zainteresowana osoba miała możliwość spróbowania swoich sił w prowadzeniu ciągnika czy kombajnu oprócz wirtualnych ciągników w uczelni pojawiły się także te prawdziwe.
Firma New Holland podczas premiery zaprezentowała swoją ofertę tych maszyn, dwa ciągniki witały gości przed wejściem do auli. Wydarzenie uatrakcyjniły występy zespołów prezentujących techno country show. Organizatorami imprezy byli: Samorząd Studentów SGGW oraz Koło Naukowe Rolników SGGW. Honorowy patronat nad wydarzeniem objął rektor SGGW prof. dr hab. Alojzy Szymański.

Farming Simulator 15 to symulator zarządzania farmą autorstwa szwajcarskiego studia Giants Software. Zadaniem gracza jest obsiewanie pól, hodowla zwierząt oraz kupowanie coraz lepszego sprzętu i wyposażenia dla naszego rolniczego przedsiębiorstwa

W Łebie powstaje stocznia

Stocznia rybacka, czyli nabrzeże portowe, miejsce napraw, postoju i remontów statków rybackich powstanie przy ulicy Jachtowej 4 w Łebie.

Fot. UM Łeba

farma na uczelni

za pieniądze uzyskane ze sprzedaży płodów rolnych i innych dóbr wyprodukowanych na naszej farmie. Do domyślnej lokacji, znanej z poprzedniej odsłony gry dołączył obszar w Europie Północnej (Skandynawia), cechujący się odmiennym krajobrazem i nieco innymi warunkami – jako przykład można podać chociażby obecność większej ilości terenów leśnych. Wiąże się z tym kolejna nowość, jaką jest zarządzanie lasem – dodano sprzęt, który pozwala graczom ścinać drzewa. W grze pojawiły się także maszyny od nowych producentów, jak New Holland czy Ponsse. Gra posiada tryb rozgrywki wieloosobowej. zarządzać farmą ramię w ramię może do szesnastu graczy jednocześnie, połączonych przez Internet lub sieć lokalną.
(GB)

Inwestorem stoczni jest Zrzeszenie Rybaków Morskich Organizacja Producentów z Władysławowa.
-Zaprojektowane nabrzeże z suwnicą do slipowania i wodowania kutrów rybackich stanie się wzorowym centrum obsługi floty rybackiej, gdzie w jednym miejscu rybacy będą mogli nie tylko wyładować swoje ryby, ale także zaopatrzyć swoje kutry, dokonać niezbędnych napraw i remontów - podkreślił podczas wmurowania kamienia węgielnego Michał Necel, prezes Zrzeszenia Rybaków Morskich Organizacji Producentów z Władysławowa.
Koszt inwestycji to około 5,5 mln złotych, środki pochodzą z funduszy UE. Budowa stoczni powinna zostać zakończona w listopadzie przyszłego roku.
Stocznia powstaje obok nowo wybudowanego i funkcjonującego już Centrum Pierwszej Sprzedaży Ryb przy ulicy Jachtowej. Ten obiekt, którego budowa kosztowała około 7 mln złotych umożliwia rybakom sprzedaż świeżej ryby w dobrej cenie bezpośrednio do odbiorców. Punkt ma ponad 600 metrów kwadratowych powierzchni użytkowej i składa się z pomieszczeń aukcji rybnej i hali składowej mieszczącej 20 ton ryb. Na miejscu działa także urządzenie do produkcji lodu. **(GB)**

pomorski.info

express weekend pomorski.info

Najważniejsze informacje

w formie papierowej i elektronicznej

Jabłka zanotowały delikatny wzrost

W pierwszej połowie listopada br., obserwowany od trzech miesięcy spadek cen jabłek na rynku krajowym wyhamował, a w połowie miesiąca ceny zanotowały nawet niewielki wzrost – informują analitycy Banku BGŻ.

Zgodnie z danymi Ministerstwa Rolnictwa cena skupu netto jabłek do konsumpcji bezpośredniej w dn. 17-18.XI wynosiła 0,72 zł/kg i była o 3% wyższa niż na początku listopada. Można oczekiwać że ceny sezonowo będą wzrastać również w kolejnych miesiącach, niemniej, z uwagi na wysoką podaż, wzrosty te mogą być zdecydowanie słabsze w porównaniu do sezonów poprzednich.

Dużo zależeć będzie od tempa uwalniania zapasów jabłek, które prawdopodobnie w obecnym sezonie są znacznie niższe niż rok wcześniej. Według Towarzystwa Rozwoju Sadów Karłowych (19.XI.2014) w polskich przechowalniach i chłodniach może znajdować się obecnie 1,8 mln t jabłek, co byłoby historycznie rekordową wielkością. Porównując te liczby z danymi WAPA z 1 listopada 2013 roku, wzrost wolumenu zapasów wyniósłby zatem 22% w relacji rocznej.

Do wzrostu zapasów przyczynia się osłabienie w eksporcie jabłek z Polski. Zgodnie z danymi Eurostatu, we wrześniu br. do krajów poza UE wyeksportowano z naszego kraju 6,7 tys. ton jabłek tj. o 39% mniej niż we wrześniu przed rokiem. Podobnie jak w sierpniu głównymi odbiorcami polskich jabłek były Białoruś i Kazachstan, odpowiadając za 79% wolumenu eksportu do krajów poza UE. W porównaniu do tego samego okresu przed rokiem wywóz jabłek do tych krajów zwiększył się odpowiednio o 93 i 382%.

-Na kształtowanie się cen jabłek deserowych wpływ mogła mieć również sytuacja na rynku zagęszczonego soku jabłkowego. Jabłka przemysłowe w listopadzie br. podrożały istotnie w porównaniu do notowań październikowych. Z danych Ministerstwa Rolnictwa wynika, że za kilogram surowca w trzecim tygodniu listopada (XI) zakłady przetwórcze płaciły 0,27 zł, podczas gdy 2 tygodnie wcześniej o 22% mniej (ceny loco zakład) – podkreślają analitycy Banku BGŻ.

Wzrostom sprzyjały podwyżki cen koncentratu jabłkowego na rynkach europejskich. Według Foodnews w połowie listopada br. cena ZSJ z Polski zwiększyła się o 150 euro/t (do min. 0,80 euro/kg). Choć trudno jednoznacznie wskazać na przyczyny tego wzrostu, to można przypuszczać, że jedną z nich jest wzrost popytu na europejski koncentrat ze strony USA. Ograniczenie dostaw z Chin i relatywnie wysokie ceny koncentratu chińskiego sprawiły, że z Unii Europejskiej do Stanów Zjednoczonych, w okresie od stycznia do sierpnia br. wyeksportowano 10,4 tys. ton tego produktu. Było to o 8,4% więcej niż w całym 2013 roku i o 91% więcej niż w analogicznym okresie przed rokiem. Wpływ na wzrost cen ZSJ mogło mieć również ograniczenie dostaw taniego koncentratu z Ukrainy do UE na początku bieżącego (2014/2015) sezonu. Według Eurostatu, w miesiącach lipiec-sierpień łącznie zmniejszył się on o 63% r/r przerywając, obserwowaną od dłuższego czasu, tendencję wzrostową. **(GB)**

ZADZWOŃ DO NAS
tel. 796 944 155

Ekologiczne technologie wytwarzania ciepła

Fabryka Kotłów FAKO S.A. w Rumi od wielu lat realizuje program wdrażania produkcji urządzeń kotłowych do wytwarzania energii cieplnej ze źródeł energii odnawialnej.

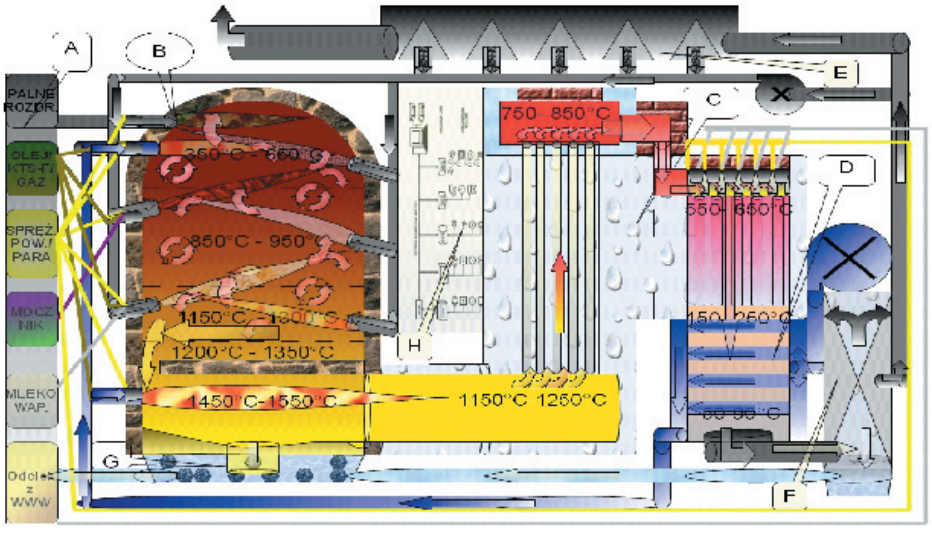

SCHEMAT TECHNOLOGICZNY INSTALACJI:

Instalacja składa się z zasadniczych bloków technologicznych:

A. Zestaw zbiorników i urządzeń technicznych do przygotowania, magazynowania i transportu technologicznego paliw i reagentów.
B. Reaktor z palnikami i dyszami wrzutowymi spalin do termicznego przekształcania rozdrobnionych frakcji palnych odpadów i biomasy z rzutem płynnych, niepalnych pozostałości.
C. Odzysknicowy, pionowy kocioł z systemem redukcji zanieczyszczeń gazowych.
D. Wymiennik spaliny/powietrze do spalania, dla kondensacji pary wodnej ze spalin – ekonomizer.
E. Modułowy filtr pulsacyjny z systemem zrzutu pyłów do kanału recyrkulowanych do reaktora spalin.
F. Zestaw demisterów do usuwania ze spalin mgły i kropel kondensatu.
G. Zestaw urządzeń do transportu pozostałości procesowych.
H. Zespół sterowania, zabezpieczeń, automatyzacji, wizualizacji i rejestracji danych procesowych i emisyjnych.

Efektem jest oferta kotłów wodnyc i parowych 0,3 do 6 MW na biomasę ro ślinną w postaci trocin, zrębki i drewn kawałkowego. Niewyczerpalnym, od nawialnym źródłem energii są odpad roślinne i zwierzęce oraz frakcje ene getyczne odpadów komunalnych. Wy korzystanie tych surowców do celów energetycznych, głównie ze względu na skomplikowane procesy fizyko-chemiczne ich termicznego przekształcenia, z dopuszczalną emisyjnością zanieczyszczeń gazowych, wymaga zaawansowanych nowatorskich technik. Znane i stosowane technologie, komorowe, rusztowe, fluidalne, są mało przydatne dla odzysku energii z odpadów w przypadku małych jednostek grzewczych do 10 MW. Technologie te wymagają stosowania kosztownych systemów oczyszczania spalin, znacznie przekraczających koszt urządzeń kotłowych i wytwarzają pozostałości stałe i ciekłe wymagające utylizacji. Ponadto, dotychczasowe uregulowania prawne wymagały, w przypadku energetycznego wykorzystania odpadów, uzyskanie decyzji środowiskowych przewidzianych dla „spalarni śmieci". Obecne uwarunkowania prawne, po wprowadzeniu „ustawy śmieciowej" umożliwiają, w przypadkach posiadania technologii wykorzystującej określone odpady do celów energetycznych w warunkach dopuszczalnej emisyjności, przeprowadzenie procedury w celu utracenie przez te odpady statusu odpadów. Dla takich przypadków można uzyskać zezwolenie na prowadzenie odzysku energii poza instalacjami spalania odpadów. FAKO S.A. wraz z S.E.A. WAGNER Sp. z o.o. realizuje program wdrożenia innowacyjnej technologii termicznego przekształcania wyselekcjonowanych, energetycznych odpadów komunalnych zmieszanych z jednoroczną biomasą roślinną (w tym odpady zielone). S.E.A. WAGNER z Politechniką Krakowską, w ramach badań w II konkursie INNOTECH, uzyskała technologię termicznego przekształcania mieszanek wysuszonych odpadów zielonych z mączką mięsno-kostną, która wykorzystywana jest z wdrażanej technologii. Rozwiązanie techniczne odzysku energii z frakcji palnych odpadów komunalnych i odpadów biomasy jest przedmiotem projektu zgłoszonego w II konkursie GEKON przez konsorcjum Politechnik Warszawskiej i Krakowskiej oraz S.E.A. WAGNER, w którym liderem jest FAKO S.A.. Zasadnicze procesy technologiczne innowacyjnego rozwiązania pokazane są na poniższym rysunku poglądowym.
Do reaktora doprowadzone są: paliwo

FABRYKA KOTŁÓW FAKO S.A.

FAKO

Produkty:

- kotły olejowo - gazowe
- kotły węglowe
- kotły na biomasę
- kotłownie kontenerowe
- kotły C.O.
- ekonomizery
- wymienniki ciepła
- wynajem kotłowni kontenerowych
- inne

ul. Stoczniowców 8
84-230 Rumia

Tel: (0-58) 671-70-80
www.fako.pl

rozpałkowe, rozdrobnione frakcje energetyczne odpadów komunalnych, biomasa, powietrze, pył z instalacji odpylania wraz z częścią spalin oraz w razie potrzeby dodatkowe reagenty. Kształt komory, wrzuty powietrza i spalin oraz dobrane ich prędkości wypływu, powodują pionowe i poziome, przenoszenie przekształcanych w różnych temperaturach surowców. Pozwala to na regulację czasu ich przebywania w odpowiednich strefach reaktora, całkowite zgazowanie i spalenie wszystkich składników palnych oraz roztopienie niskotopliwych niepalnych pozostałości. Niepalne, wysokotopliwe pozostałości zostają zatopione w płynnej masie i tak utworzona gęstwa zostaje zrzucana do chłodnicy. Uzyskane zeszklewione niepalne pozostałości zawierają niewymywalne zanieczyszczenia stałe, które są obojętne dla środowiska. Całkowicie dopalone gazy przekazane są do kotła odzysknicowego, skąd schłodzone do wymiennika wodnego, gdzie zostają dodatkowo schładzane wodą z udziałem reagentów. Zmniejsza to powstawanie dioksyn w procesie de novo. Następnie spaliny przechodzą do podgrzewacza powietrza do spalania, skąd do zestawu demisterów dla ich odwodnienia. Skąd po odpyleniu kierowane są do emitora. Kondensat jest przekazywany do chłodnicy, w której studzona jest gęstwa, pyły z instalacji odpylania do reaktora. Instalacja nie generuje płynnych odpadów, nadmiar emitowany jest z chłodnicy w postaci pary wodnej do atmosfery. Gazy odlotowe są w sposób ciągły monitorowane, w przypadkach przekroczenia dopuszczalnego poziomu zanieczyszczeń, następuje automatyczna korekta technologii. W przypadkach awarii lub przekroczeń emisyjności, natychmiast zatrzymany zostaje wrzut surowców do reaktora, ich chwilowe ilości w reaktorze (ok. 5 kg) do termicznego przekształcania nie powodują żadnych zagrożeń dla środowiska.

Wdrażana technologia w realny sposób może się przyczynić do rozbudowy rozproszonej energetyki wykorzystującej źródła energii odnawialnej. Zgodnie z przepisami 42% energii uzyskanej z termicznie przetwarzanych odpadów komunalnych jest kwalifikowanych jako energia odnawialna, uwzględniając dodatek biomasy, możliwym jest jej zwiększenie do ok. 60%. Przeprowadzone analizy ekonomiczne wskazują, że możliwym jest, w wyniku eksploatacji instalacji z wdrażaną technologią, zmniejszenie kosztów uzyskania energii cieplnej o 50%, w stosunku do najniższych dotychczas kosztów wytwarzania energii cieplnej ze spalania miału węglowego.

Rafał Korbut

Rosną ceny ziemi – informuje ANR

Średnia cena gruntów rolnych w III kwartale 2014 r. wyniosła 24 670 zł za 1 ha. Oznacza to, że w odniesieniu do II kwartału 2014 roku nastąpił wzrost średniej ceny o 1081 zł tj. 4,6% - poinformowała Agencja Nieruchomości Rolnych.

Najwyższą średnią powierzchnię na jedną umowę odnotowano w województwach: wielkopolskim – 23,2 ha, dolnośląskim – 15,6 ha i zachodniopomorskim – 15,5 ha

Średnią cenę sprzedaży 1 hektara gruntów rolnych w III kw. 2014 r. określono na podstawie zawartych w tym czasie prawie 2,9 tys. umów i sprzedanych prawie 23,3 tys. ha gruntów.

Cena 1 ha gruntów rolnych przekroczyła poziom 30 tys. zł jedynie w 3 województwach: wielkopolskim – 38 626 zł/ha, śląskim – 38 417 i opolskim – 36 122 zł/ha. Natomiast najtańsza ziemia rolna była w województwach: świętokrzyskim – 13 993 zł/ha, podlaskim – 16 98 zł/ha, i podkarpackim – 16 852 zł/ha. Największy wzrost średnich cen w III kwartale br. w odniesieniu do II kw. 2014 r. nastąpił w województwie śląskim.

Najwyższe średnie ceny gruntów rolnych w III kw. br. uzyskano w grupie obszarowej 100–300 ha – 28,1 tys. zł za 1 ha, a najniższe w grupie obszarowej 1–10 ha – 20,4 tys. zł za 1 ha.

Ze sprzedanych w III kw. br. prawie 23,3 tys. ha, najwięcej gruntów Agencja sprzedała w grupie obszarowej 10-100 ha – ponad 12,5 tys. ha, najmniej natomiast w grupie do 1 ha – prawie 530 ha. Natomiast z zawartych w tym okresie prawie 2,9 tys. umów sprzedaży, najwięcej dotyczyło nieruchomości do 1 ha – 1405 i w przedziale 1-10 ha – 986. Najmniej umów zawarto na powierzchnię powyżej 300 ha – tylko 7.

Nabywcy ziemi rolnej nie byli zainteresowani dużymi działkami – w 6 województwach (łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podlaskim, śląskim i świętokrzyskim) nie zawarto ani jednej transakcji na powierzchnię powyżej 100 ha. Transakcje na nieruchomości powyżej 300 ha zawarto jedynie w 5 województwach: kujawsko-pomorskim, lubuskim, warmińsko-mazurskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim. Średnia powierzchnia przypadająca na jedną umowę kupna-sprzedaży w III kw. br. w skali kraju wyniosła 8,1 ha. Najwyższą średnią powierzchnię na jedną umowę odnotowano w województwach: wielkopolskim – 23,2 ha, dolnośląskim – 15,6 ha i zachodniopomorskim – 15,5 ha. **(GB)**

Największy wzrost średnich cen w III kwartale br. w odniesieniu do II kw. 2014 r. nastąpił w województwie śląskim

ozdoby świąteczne

35,90 /szt.

Świecznik adwentowy
7-ramienny. Drewniany.
kod 44312346

27,90 /szt.
OFERTA SPECJALNA

Bombka malowana
Różne wzory.
kod 40524016

49,90 /szt.

Mikołaj
Zewnętrzny. Wy. 60 cm.
Z wężem.
kod 44313471

12,90 /opak.

Bombki gładkie z dekorem
6 sztuk.
kod 43344080. Dostępne różne kolory.

24,90 /opak.
OFERTA SPECJALNA

Bombki gładkie
20 sztuk.
kod 42622076. Dostępne różne kolory w pudełku i metalowe.

55,- /szt.

Lampki LED
Wewnętrzne, 100LED
Z gniazdem.
kod 44310730. Dostępne również inne kolory.

64,- /szt.

Lampki 100 LED
Zewnętrzne. 10 m.
Zimne białe.
kod 44030000. Dostępne inne kolory.

49,- /opak.
OFERTA SPECJALNA

Bombki gładkie
49 sztuk.
kod 43736806. Dostępne różne kolory w pudełku i metalowe.

45,- /szt.

Lampki LED
Zewnętrzne, 100LED. 11,2 m.
Zimne białe.
kod 44140381. Dostępne również inne kolory.

139,- /szt.

Renifer z saniami
Zewnętrzny.
Wym.: 62 x 46 x 30 cm.
kod 44311974

LEROY MERLIN
dla domu z pomysłem

Leroy Merlin, C.H. Port Rumia
ul. Grunwaldzka 108

Oferta ważna do 31.12.2014 r.